

Пропозиції Пенсійного фонду України
до проєкту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” та деяких інших законів України, щодо захисту прав фізичних осіб під час воєнного стану та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю”, внесеного народним депутатом України Гетманцевим Д. О.
реєстраційний номер 7433 від 03 червня 2022 року
I читання

1. Пенсійний фонд України висловлює такі пропозиції до законопроєкту.

2. Законопроєктом, поміж іншого, пропонується внести зміни до Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон), якими передбачено зарахування до страхового стажу періодів, коли фізичні особи – підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, особи, які провадять незалежну професійну діяльність, члени фермерського господарства не сплачували страхові внески під час дії воєнного стану та визначеного Законом України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” строку після його скасування на підставі пунктів 9¹⁹ – 9²³ розділу VIII “Прикінцеві та перехідні положення” цього Закону. Зазначені періоди пропонується обліковувати як періоди, за які страхові суми було сплачено у розмірі мінімального страхового внеску.

Положення законопроєкту потребують узгодження із принципами загальнообов’язкового державного пенсійного страхування, зокрема, принципом рівноправності застрахованих осіб щодо виконання обов’язків стосовно сплати страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування (абзац шостий частини першої статті 7 Закону) та принципом системності законодавства в частині завершення правового регулювання.

Так, солідарна система загальнообов’язкового державного пенсійного страхування базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду України.

Згідно із частиною першою статті 72 Закону основним джерелом формування коштів Пенсійного фонду України є надходження від сплати єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), що спрямовуються на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування у розмірах, визначених законом.

Розмір єдиного внеску має забезпечувати застрахованим особам виплати та надання соціальних послуг, передбачених законодавством про загальнообов’язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для здійснення виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам;

Капінус Євгеній Валерійович

КНЕДП - ІДД ДПС

EAF41942DEC3757FD13CB2F9E0CCDECFCA755E61F4925862DEFB56DA4FE00B00

13.06.2022

Пенсійний фонд України

13.06.2022

2800-0602-3/22933

компенсацію адміністративних витрат на забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Відповідно до статті 73 Закону кошти Пенсійного фонду України використовуються на виплату пенсій та надання соціальних послуг, передбачених цим Законом, оплату послуг з виплати та доставки пенсій.

Зарахування періодів до страхового стажу окремим категоріям осіб без сплати єдиного внеску та визначення рівноцінних джерел фінансування пенсій в солідарній системі матиме негативний вплив на дохідну частину бюджету Пенсійного фонду України та призведе до дестабілізації можливості своєчасного та в повному обсязі фінансування пенсійних виплат нинішнім пенсіонерам.

З огляду на статтю 113 Закону щодо покриття дефіциту Пенсійного фонду України за рахунок коштів Державного бюджету України реалізація законопроекту матиме вплив на видатки Державного бюджету України, що потребує врахування думки Міністерства фінансів України.

Тому пропонуємо абзац третій підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” законопроекту доповнити реченням такого змісту: “При цьому компенсація коштів Пенсійному фонду України на покриття не сплачених сум єдиного внеску зазначеним у цьому пункті особам здійснюється за рахунок державного бюджету в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.”.

Також слід враховувати, що право не нараховувати, не обчислювати та не сплачувати єдиний внесок за себе, передбачене пунктом 9-19 розділу VIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, посилення на який містить законопроект в абзаці третьому підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення”, встановлене з 1 березня 2022 року до припинення або скасування воєнного стану в Україні та протягом дванадцяти місяців після припинення або скасування воєнного стану. Як наслідок зберігається ризик не зарахування зазначеним особам до страхового стажу, необхідного для призначення пенсії, періодів роботи за які не сплачено єдиний внесок протягом дванадцяти місяців після припинення або скасування воєнного стану.

Крім того, пункт 9-20 розділу VIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, посилення на який містить законопроект в абзаці третьому підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” вже містить механізм сплати сум єдиного внеску за рахунок державного бюджету, а пункти 9-21 – 9-23 розділу VIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, посилення на які містить законопроект в абзаці третьому підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення”, не стосується питань сплати єдиного внеску, що потребує узгодження з принципом правової визначеності.

З огляду на зазначене, пропонуємо в абзаці третьому підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” законопроекту слова та цифри “в період дії

воєнного стану в Україні на підставі пунктів 9-19 – 9-23” замінити словами та цифрами “в період з 1 березня 2022 року до припинення або скасування воєнного стану в Україні та протягом дванадцяти місяців після припинення або скасування воєнного стану на підставі пункту 9-19”.

Пунктом 14-6.1 розділ XV “Прикінцеві положення” Закону, у редакції законопроекту, пропонується продовжити виплату пенсії по інвалідності у разі пропуску особою з інвалідністю в період дії воєнного, надзвичайного стану в Україні строку повторного огляду медико-соціальної експертизи.

Відповідно до статті 34 Закону пенсія по інвалідності призначається на весь строк встановлення інвалідності. Особам з інвалідністю, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону, пенсії по інвалідності призначаються довічно.

Згідно зі статтею 38 Закону для осіб з інвалідністю пенсія у зв’язку з втратою годувальника призначається на весь період, протягом якого член сім’ї померлого годувальника вважається непрацездатним, згідно із частиною другою статті 36 Закону, тобто, на весь строк встановлення інвалідності.

Статтею 31 Закону визначено, що причина, група, час настання інвалідності, строк, на який встановлюється інвалідність, визначаються органом медико-соціальної експертизи згідно із законодавством.

З огляду на зазначене, абзац п’ятий підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” законопроекту пропонуємо доопрацювати, передбачивши, що для осіб з інвалідністю, яким призначено пенсію по інвалідності, у яких строк припинення виплати такої пенсії припадає на період дії воєнного, надзвичайного стану на території України, виплата пенсії продовжується до закінчення такого стану та шести місяців після його припинення (для осіб, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період воєнного стану – на менше, ніж на весь строк їх військової служби) у разі неможливості направлення таких осіб з інвалідністю на повторний огляд, з подальшим проведенням перерахунку розміру виплаченої пенсії на підставі їх заяви та результатів переогляду.

Пунктом 14-10 розділу XV “Прикінцеві положення” Закону, у редакції законопроекту, пропонується установити, що на період дії воєнного стану в Україні та протягом 180 календарних днів після його припинення або скасування, призначення пенсій внутрішньо переміщеним особам, які не мають документів, та / або щодо яких відсутні відомості про періоди страхового стажу, трудової діяльності, здійснюється на підставі відомостей, наявних у наведених в законопроекті реєстрах та базах даних.

З метою усунення ризиків розбіжності у правозастосовній практиці при призначенні пенсій в абзаці дев’ятому підпункту 1 пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” законопроекту пропонуємо слова “призначення пенсій” замінити словами “підтвердження періодів страхового стажу, необхідних для призначення пенсії”.

У Рішенні Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2-р/2017 зазначено про те, що принцип юридичної визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності.

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПІНУС